

Brussel, 31 oktober 2018
(OR. en)

13588/18

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0900(COD)**

**JUR 521
COUR 37
INST 416**

NOTA I/A-PUNT

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Wijziging van Protocol nr. 3 betreffende het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie - Algemene oriëntatie

1. Op 26 maart 2018 heeft het Hof van Justitie overeenkomstig artikel 281 VWEU een verzoek tot wijziging van Protocol nr. 3 betreffende het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie ingediend, waarvan de vier voornaamste onderdelen gevormd worden door i) de overdracht, aan het Gerecht, van de principiële bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen op beroepen wegens niet-nakoming krachtens artikel 108, lid 2, en de artikelen 258 en 259 VWEU; ii) de toebedeling aan het Hof van Justitie van de behandeling van beroepen tot nietigverklaring in verband met de gebrekkige uitvoering van een door het Hof krachtens artikel 260 VWEU gewezen arrest; iii) de invoering, voor bepaalde categorieën hogere voorzieningen, van een procedure waarbij het Hof van Justitie eerst zal bepalen of bepaalde hogere voorzieningen toelaatbaar zijn; en iv) de harmonisatie van de terminologie (document 7586/18).
2. De Groep Hof van Justitie heeft dit voorstel op 20 april, 8 juni en 18 juli 2018 besproken. De Commissie heeft op 11 juli 2018 advies uitgebracht over het verzoek van het Hof van Justitie van de Europese Unie (document 11076/18).

3. In aansluiting op deze bespreking heeft de president van het Hof van Justitie de voorzitter van de Raad van de Europese Unie een brief gestuurd waarin hij stelt dat zich weliswaar geen bijzondere moeilijkheden voordoen met betrekking tot de onderdelen ii) tot en met iv) van het verzoek, maar dat zulks niet het geval is met de overdracht, aan het Gerecht, van de bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen op bepaalde categorieën beroepen wegens niet-nakoming, zoals blijkt uit onder andere het advies van de Europese Commissie van 11 juli 2018. Het Hof van Justitie nam er ook nota van dat een aantal partijen wenst te wachten tot de hervorming van de structuur van de rechterlijke instanties van de Europese Unie alle verwachte positieve effecten zal hebben opgeleverd.
4. Het Hof heeft de wetgever van de Unie derhalve verzocht de bespreking van het onderdeel van het verzoek dat betrekking heeft op de overdracht, aan het Gerecht, van de bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen op bepaalde categorieën beroepen wegens niet-nakoming – waaromtrent het Hof nog wijzigingen kan voorstellen – uit te stellen en voorrang te verlenen aan de behandeling van de andere drie onderdelen van dat verzoek.
5. Tegen die achtergrond heeft het Hof van Justitie op 10 augustus 2018 een gewijzigd verzoek ingediend met alleen de onderdelen van het voorstel die geen problemen opleveren. Dat gewijzigde verzoek is aan de lidstaten toegezonden met een bijbehorend verzoek om schriftelijke opmerkingen.
6. Op 23 oktober 2018 heeft de Commissie over het gewijzigde ontwerp een gunstig advies uitgebracht (document 13587/18).
7. Uit deze recente gedachtewisselingen blijkt dat er onder de delegaties brede overeenstemming bestaat over dit document.
8. De Commissie juridische zaken heeft de heer Tiemo Wölken (S&D, Duitsland) aangesteld als rapporteur. Hij heeft zijn ontwerpverslag op 22 oktober 2018 aan de Commissie juridische zaken voorgelegd.
9. In het licht van het bovenstaande wordt het Comité van permanente vertegenwoordigers verzocht zijn goedkeuring te hechten aan de tekst in bijlage dezes, met het oog op het bereiken van een algemene oriëntatie tijdens de zitting van de Raad Algemene Zaken op 12 november 2018.

VERORDENING (EU, Euratom) 2018/... van het EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van...

tot wijziging van Protocol nr. 3 betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 256, lid 1, en artikel 281, tweede alinea,

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name artikel 106 bis, lid 1,

Gezien het verzoek van het Hof van Justitie van...¹,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van de Europese Commissie van...²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure³,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Naar aanleiding van het verzoek in artikel 3, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2015/2422 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 tot wijziging van Protocol nr. 3 betreffende het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft het Hof van Justitie, samen met het Gerecht, de door hen uitgeoefende bevoegdheden aan een onderzoek onderworpen en is het nagegaan of, naar aanleiding van de hervorming van de structuur van de rechterlijke instanties van de Europese Unie, doorgevoerd bij bovengenoemde verordening, bepaalde wijzigingen moeten worden aangebracht in de bevoegdheidsverdeling tussen het Hof van Justitie en het Gerecht of in de manier waarop hogere voorzieningen worden behandeld door het Hof van Justitie.

¹ Verzoek van 26 maart 2018 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad), zoals gewijzigd op 10 augustus 2018.

² Advies van 11 juli 2018 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad), zoals gewijzigd op 23 oktober 2018.

³ Standpunt van het Europees Parlement van ... (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van

- (2) Zoals blijkt uit het verslag dat het Hof van Justitie op 14 december 2017 bij het Europees Parlement, de Raad en de Commissie heeft ingediend, is het Hof van oordeel dat het thans niet nodig is wijzigingen voor te stellen met betrekking tot de behandeling van de prejudiciële vragen die hem krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) worden voorgelegd. Prejudiciële verwijzingen vormen immers de hoeksteen van het rechterlijke stelsel van de Unie en worden snel behandeld, zodat het thans niet nodig is de bevoegdheid om kennis te nemen van prejudiciële vragen die betrekking hebben op specifieke, in het statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie genoemde aangelegenheden, aan het Gerecht over te dragen.
- (3) Het door het Hof van Justitie en het Gerecht verrichte onderzoek heeft niettemin aan het licht gebracht dat het Gerecht, wanneer het uitspraak doet op een door een lidstaat ingesteld beroep tot nietigverklaring van een handeling van de Commissie in verband met de gebrekkige uitvoering van een arrest van het Hof op grond van artikel 260, leden 2 en 3, VWEU, ernstige moeilijkheden kan ondervinden wanneer de Commissie en de betrokken lidstaat het er niet over eens zijn of de door die staat genomen maatregelen geschikt zijn om te voldoen aan het arrest van het Hof van Justitie. Op grond hiervan lijkt het noodzakelijk geschillen betreffende een aan een lidstaat uit hoofde van bovengenoemde bepalingen van het VWEU opgelegde forfaitaire som of dwangsom exclusief aan het Hof van Justitie voor te behouden.
- (4) Voorts blijkt uit het door het Hof en het Gerecht verrichte onderzoek dat veel hogere voorzieningen worden ingesteld in zaken die reeds tweemaal zijn onderzocht, eerst door een onafhankelijke bestuurlijke instantie en vervolgens door het Gerecht, en voorts dat veel van die hogere voorzieningen door het Hof worden afgewezen omdat zij kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk zijn. Opdat het Hof zich zou kunnen concentreren op de zaken die zijn volledige aandacht vereisen, is het met het oog op een goede rechtsbedeling noodzakelijk om voor hogere voorzieningen in zulke zaken een mechanisme in te voeren waarbij het Hof een hogere voorziening alleen toestaat, geheel of gedeeltelijk, wanneer daarbij een vraag aan de orde komt die belangrijk is voor de eenheid, de samenhang of de ontwikkeling van het recht van de Unie.
- (5) Bijgevolg moet Protocol nr. 3 betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie worden gewijzigd; tegelijk moet worden gezorgd voor volledige terminologische samenhang tussen de bepalingen daarvan en de overeenkomstige bepalingen van het VWEU, en moeten er goede overgangsregelingen komen inzake de uitkomst van de zaken die op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds aanhangig zijn,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Protocol nr. 3 wordt als volgt gewijzigd:

(1) Artikel 51 wordt vervangen door:

"Artikel 51

In afwijking van artikel 256, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zijn aan het Hof van Justitie voorbehouden:

a) de in de artikelen 263 en 265 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bedoelde beroepen die door een lidstaat worden ingesteld tegen:

- i) een wetgevingshandeling, een handeling van het Europees Parlement, van de Europese Raad of van de Raad, of tegen het nalaten een besluit te nemen door een of meer van deze instellingen, behalve:
 - de besluiten van de Raad krachtens artikel 108, lid 2, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - de handelingen van de Raad krachtens een verordening van de Raad betreffende de handelspolitieke beschermingsmaatregelen in de zin van artikel 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - de handelingen van de Raad waarbij hij uitvoeringsbevoegdheden overeenkomstig artikel 291, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie uitoefent;
- ii) een handelen of nalaten door de Commissie in het kader van artikel 331, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

b) de in de artikelen 263 en 265 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bedoelde beroepen die door een instelling van de Unie worden ingesteld tegen een wetgevingshandeling, een handeling van het Europees Parlement, van de Europese Raad, van de Raad, van de Commissie of van de Europese Centrale Bank, of tegen het nalaten een besluit te nemen door een of meer van deze instellingen.

c) de in artikel 263 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bedoelde beroepen die door een lidstaat worden ingesteld tegen een handeling van de Commissie met betrekking tot de gebrekkige uitvoering van een door het Hof krachtens artikel 260, lid 2, tweede alinea, of lid 3, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie gewezen arrest."

(2) Het volgende artikel wordt ingevoegd:

'Artikel 58 bis

Een hogere voorziening tegen een uitspraak van het Gerecht over een besluit van een kamer van beroep van een van de volgende bureaus en agentschappen zal niet worden behandeld, tenzij het Hof van Justitie eerst besluit dat het daarvan kennis moet kunnen nemen:

- a) het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie
- b) het Communautair Bureau voor plantenrassen;
- c) het Europees Agentschap voor chemische stoffen;
- d) het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart.

De hogere voorziening wordt overeenkomstig de bepalingen van het Reglement voor de procesvoering geheel of gedeeltelijk toegelaten wanneer daarbij een vraag aan de orde komt die belangrijk is voor de eenheid, de samenhang of de ontwikkeling van het recht van de Unie.

Het besluit aangaande de toelaatbaarheid van de hogere voorziening wordt met redenen omkleed en bekendgemaakt."

Artikel 2

Zaken die op grond van Protocol nr. 3 als gewijzigd bij deze verordening onder de bevoegdheid van het Hof van Justitie vallen en die op ... [datum van inwerkingtreding van deze wijzigingsverordening] voor het Gerecht aanhangig zijn, maar waarvan de schriftelijke behandeling op die datum nog niet is gesloten, worden naar het Hof van Justitie verwezen.

Artikel 3

Het mechanisme van artikel 58 bis van Protocol nr. 3 is niet van toepassing op hogere voorzieningen die op ... [datum van inwerkingtreding van deze wijzigingsverordening] bij het Hof van Justitie zijn ingesteld.

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag van de maand na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te ..., ...

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter